

Abstrakt

Právní a etické aspekty transplantace lidských orgánů a tkání

Tématem této diplomové práce jsou *Právní a etické aspekty transplantace lidských orgánů a tkání*. Práce poskytuje přehled aktuální právní úpravy, která se váže k problematice transplantací lidských orgánů a tkání. Následně rozebírá nejzákladnějšími etická dilemata, jež se v souvislosti se zákonnou úpravou transplantačního procesu skloňují odbornou i laickou veřejností a následně je doplňuje o autorčin pohled na věc včetně doporučení *de lege ferenda*. Práce je rozdělena do šesti kapitol, počítaje úvod i závěr; kapitoly se dále rozpadají na jednotlivé podkapitoly. Informace použité k vypracování této práce byly získávány z odborné literatury ve formě monografií, komentářů, odborných článků, judikatury a právních předpisů včetně jejich důvodových zpráv. Dále text vychází z internetových zdrojů a podcastu Institutu Klinické a Experimentální Medicíny.

Cílem práce je zanalyzovat právní stav, vytyčit základní etické otázky včetně argumentů, které v souvislosti s nimi zaznívají, a ty následně uvést do konfrontace se soudobou právní úpravou prostřednictvím úvah *de lege ferenda*. Dále je také cílem poskytnout stručné pojednání o nedostatku orgánů k transplantaci, jenž je stále přetrvávajícím problémem v oblasti transplantační medicíny.

Kapitola *Transplantace* je uvedením do tématu jako do aktuálního fenoménu, jehož existence znamená záchranu života pro čím dál větší počet pacientů, zasazeného do historického kontextu.

Další část práce *Právní úprava transplantací* obsahuje rozbor příslušné právní úpravy. Nejprve předkládá analýzu mezinárodních a unijních pramenů, a následně se skrze ústavní zakotvení dostává k problematice povahy lidského těla a jeho částí, jež právo nevnímá jako předmět vlastnictví, avšak jej chrání v rámci ochrany osobnosti. Největší důraz je v této kapitole kladen na právní úpravu obsaženou v zákoně č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon), jenž je stěžejním předpisem upravujícím proces transplantací, od odběru *ex vivo* či *ex mortuo*, až po alokaci jednotlivých transplantátů jejich příjemcům.

Kapitola *Etické aspekty transplantací* se zabývá kontroverzními otázkami ohledně transplantační medicíny a její právní úpravy. Věnuje se problematice odběru orgánů od zemřelého dárce, zejména úvahám o konceptu presumovaného souhlasu, smrti mozku, zákazu komercializace a přerozdělování orgánů.

Přesto, že Česká republika patří k evropským špičkám, co se počtu provedených transplantací týče, je třeba hledat nové způsoby, jak získávat orgány vhodné k transplantaci, ať už úpravou systému jejich fungování prostřednictvím právních norem či zaváděním nových metod, jež jsou výsledkem vědeckého a medicínského zkoumání. Obsahem poslední části jsou tedy *Úvahy o nedostatku orgánů a možnostech jeho řešení*.

Klíčová slova: transplantace, lidské tělo, zdravotnické právo, etika